

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησιαί.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

4 Δεκεμβρίου 1877

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1877 λήγει τὸ δευτέρον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν διευθύνσιν αὐτῆς τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπιβῇ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT]

Συγγράμμα 181 σελ. 753.

XI. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ.

Τὸ ὀρώμενον δὲν σκιαῖζει τὸ μὴ ὀρώμενον ἐν ταῖς δημοσίαις δαπάναις μόνον. Σκιαῖζον τὸ ἥμισυ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ὀδηγεῖ τὸ φαινόμενον τοῦτο καὶ εἰς ψευδῆ ἠθικὴν. Ἄγει τὰ ἔθνη εἰς τὸ νὰ θεωρῶσιν ὡς ἀντίθετα τὰ ἠθικὰ αὐτῶν πρὸς τὰ ὑλικά συμφέροντα. Γίνοτε δὲ ἀποβαρύντικώτερον καὶ λυπηρότερον τοῦτου.

Δὲν ὑπάρχει οἰκογενειάρχης μὴ θεωρῶν ὡς καθήκον νὰ διδάξῃ τὰ τέκνα του τὴν τάξιν, τὸ πνεῦμα τῆς συντηρήσεως, τὴν οἰκονομίαν, τὴν μετριότητα ἐν ταῖς δαπάναις.

Δὲν ὑπάρχει θρησκεία μὴ κεραινοβολοῦσα τὸν ὄγκον καὶ τὴν πολυτέλειαν. Καὶ ἐν τοσοῦτῳ οὐδὲν κοινότερον παρὰ τὰ ἐξῆς ἀπορρέγματα· «Θησαυρίζεσθαι ἐστὶν ἀποζηρᾶναι τὰς φλέβας τοῦ λαοῦ.»

«Ἡ πολυτέλεια τῶν μεγάλων φέρει τὴν εὐπορίαν τῶν μικρῶν.»

«Οἱ ἄστωι καταστρέφονται αὐτοὶ, ἀλλὰ πλουτίζουνε τὸ Κράτος.»

«Ἐπὶ τῆς περιττῆς δαπάνης τῶν πλουσίων φύεται ὁ ἄρτος τῶν πτωχῶν.»

Ἴδου θεσφαίως προφανῆς ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἰδέας. Πόσα ἔξοχα πνεύματα ἀναπαύονται ἐν εἰρήνῃ, ἀφ' οὗ κατέδειξαν τὴν σύγκρουσιν. Τοῦτο δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ ἐννοήσω, διότι οὐδὲν θλιβερότερον τῆς

1. Ὁ Σιατωδριανὸς ἔγραψε τὴν ἐξῆς παράδοξον φράσιν· «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀναβῇ εἰς τὸν ὑψηλότερον τοῦ πολιτικοῦ βαθμοῦ, εἶναι εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς ἠθικῆς. Ἐν ὅσῳ εἶναι ἐλεύθερος, εἶναι ἄξεστος· ἅμα ἐκπολιτευθῆ, σφουρηλατεῖ τὰ δεσμά του. Πᾶσα ἀρετὴ (τὸ ἐλεῦθερον) ἔχει ἐπακόλουθον ἐλάττωμα (τὸ ἄξεστον)· πᾶν δὲ ἐκλείπον ἐλάττωμα (τὸ ἄξεστον) τοῦ ἀφαιρεῖ ἀρετὴν (τὸ ἐλεῦθερον).» Τοιαύτας περὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἰδέας τις ἔχων δὲν πρέπει, ὡς φαίνεται, ἄλλο τι νὰ κάμῃ, εἰμὴ νὰ ὁσώῃ τὴν παραίτησίν του ἀπὸ ἀνθρώπου. Εἶναι δὲ ἀκατάληπτον πᾶς, ἀφ' οὗ ἀπᾶξ παραίτηθῇ τοῦ εἶναι ἄνθρωπος, ἀνοίγει τὸ στόμα καὶ λαμβάνει ἐν χερσὶ τὸν κάλκμον.

πεποιθήσεως ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκειται μετὰ τὴν δύο ἀντιθέτων τάσεων, ἐξευτελιζομένη ὡς σάτυρος ὅταν παρασυρθῇ ὑπὸ τῆς μιᾶς καθὼς καὶ ὅταν παρασυρθῇ ὑπὸ τῆς ἄλλης. Οἰκονόμος οὔσα περιπίπτει εἰς τὴν ἀθλιότητα, ἄσωτος καταποντίζεται εἰς τῆς ἀνηθικότητος τὸν βυθόν.

Εὐτυχῶς τὰ δημόδια ταῦτα ἀξιώματα δεικνύουσιν ὑπὸ ψευδῆ μορφήν τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν πολυτέλειαν, μὴ προσέχοντα εἰμὴ εἰς τὰς ἀμέσους συνεπειάς, τὸ ὀρώμενον, οὐχὶ δὲ εἰς τὰς τελικὰς, τὸ μὴ ὀρώμενον. Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ δεῖξωμεν τὴν ἀληθῆ εἰκόνα.

Ὁ Χρῦσιππος καὶ ὁ Ἀρίστων, μοιράσαντες τὴν πατρικὴν κληρονομίαν, ἔλαβον πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα ἐτήσιον εἰσόδημα ἕκαστος. Ὁ Χρῦσιππος ἐξέσκει τὴν φιλάνθρωπίαν κατὰ τὰς ἔξεις τῶν πλουσίων, δίδει, δηλαδή, εἰς τὰ χρήματα νὰ καταλάβουν. Ἀνανέουσι πολλάκις τοῦ ἐνικυτοῦ τὰ ἐπιπλά του, ἀλλάζει κατὰ μῆνα τὰς ἀμάξας καὶ τὰς ἵπποσκευὰς του, ἐπινοεῖ τὰ εὐφύεστατα τῶν μέσων ἵνα τελειώσῃ μίαν ὥραν ἀρχήτερα, ἐν ἐνὶ λόγῳ πρὸ αὐτοῦ ὠχρῶσιν οἱ ἱστορικώτεροι τῶν ἀσώτων.

Ὅθεν ἄς ἀκούσωμεν τὴν συναυλίαν τῶν ἐγκωμίων του! «Περὶ Χρῦσιππου ὁ λόγος! Ζήτη ὁ Χρῦσιππος! Εἶναι ὁ εὐεργέτης τῶν ἐργατῶν, εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ λαοῦ. Κυλιέται, ναί, εἰς τὸν θόρβρον τῶν ὀργίων, κηλιδόνει διὰ τοῦ θορβόρου αὐτοῦ τοὺς διαβάτας, προσβάλλεται κατὰ τι ἡ ἀξιοπρέπεια αὐτοῦ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια. . . Ἀλλὰ, μπά! ἂν δὲν ὠφελῇ δι' ἑαυτοῦ ὠφελεῖ ὅμως διὰ τοῦ πλοῦτου του. Κάμνει νὰ κυκλοφορῇ τὸ ἀργύριον. Ἀπὸ τὴν αὐλήν του δὲν λείπουν ποτὲ οἱ προμηθευταὶ καὶ πάντοτε ἀναχωροῦν εὐχαριστημένοι. Δὲν εἶναι τάχα τὸ νόμισμα στρογγυλὸν διὰ νὰ γυρίζῃ;»

Ἄλλ' ὁ Ἀρίστων παρεδέχθη ὅλως διάφορον σύστημα βίου. Ἄν καὶ δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ ἐγωῖσθης, σκέπτεται ὅμως περὶ ἑαυτοῦ. Λογαριάζει τὰ ἐξοδά του, δὲν ἐπιδιώκει εἰμὴ μετρίαν καὶ λογικὰς ἀπολαύσεις, φροντίζει περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων του, ἐν ἐνὶ λόγῳ οἰκονομεῖ.

Ἄς ἀκούσωμεν δὲ τί καὶ περὶ αὐτοῦ λέγει τὸ πλῆθος· «Καὶ τί ὠφελεῖ ὁ κακὸς οὗτος πλούσιος, ὁ τοκογλύφος οὗτος; Ναὶ μὲν ἡ ἀπλότης τοῦ βίου του ἔχει τι τὸ ἐπιβλητικὸν καὶ ἐλκύν'»